

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และปัญหา

เกษตรกรบนพื้นที่สูงของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก สัตว์ที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่คือไก่และสุกร การเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรมีวัตถุประสงค์หลักคือเลี้ยงเพื่อบริโภค หรือนำไปใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อ เช่น สุกร ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรเลี้ยงโดยให้กินเศษอาหาร เศษเหลือทิ้งทางการเกษตร รูปแบบการเลี้ยงแบบปล่อยหลังบ้าน หรือเลี้ยงใต้ถุนบ้าน ร่วมกับสัตว์อื่นๆ จึงไม่มีพื้นที่เลี้ยงชัดเจนทำให้เกิดมลพิษจากสิ่งขับถ่าย ทั้งปัญหาเรื่องกลิ่น ก๊าซ และการปล่อยของเสียสู่แหล่งน้ำ ส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของคนในชุมชน รวมถึงเมื่อเกิดโรคระบาดสามารถกลุ่กลามได้อย่างรวดเร็ว

สถาบันเกษตรธรรมชาติ (Janong) ประเทศเกาหลีได้แนะนำให้เกษตรกรจัดการฟาร์มสุกร โดยวิธีการเกษตรธรรมชาติ โดยสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ถึง 40% และแนะนำให้ใช้อาหารที่ผลิตขึ้นเอง 60-70% ก็จะสามารถลดต้นทุนได้ โดยการเลี้ยงสุกรแบบทั่วไปใช้อาหารเป็นต้นทุนการผลิตถึง 60% ขณะที่การเลี้ยงสุกรแบบการเกษตรธรรมชาตินั้นมีต้นทุนค่าอาหารต่ำกว่า 40% การเลี้ยงโดยทั่วไปใช้อาหารประมาณ 330 กิโลกรัม เพื่อให้ได้สุกรน้ำหนัก 105 กิโลกรัม ในขณะที่ยังเลี้ยงแบบเกษตรธรรมชาติใช้อาหารสูงกว่าถึง 230-270 กิโลกรัม นอกจากนี้การเลี้ยงแบบธรรมชาติดังได้สิ่งเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ โดยเลี้ยงสุกร 25 ตัวในคอกขนาด 360 x 810 ตารางเซนติเมตร ขุดหลุมลึก 1 เมตร ใช้ขี้เลื่อยผสมเปลือกไม้และดินอีก 10% เติมเกลือทะเล 0.3% และเติมจุลินทรีย์ท้องถิ่นในกลุ่มที่ผลิตกรดแลคติก เพื่อช่วยในการหมักมูลสุกร เมื่อสุกรขุดคุ้ยบนพื้นคอกสุกรก็จะได้กินอาหารที่เกิดจากการหมักมูลของตัวเองอีกด้วย ซึ่งวิธีการนี้เป็นต้นแบบของการเลี้ยงสุกรแบบการเกษตรธรรมชาติ หรือหมูหลุม (เกษตรก้าวหน้า, 2560)

สุทิพและคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยลักษณะคอกเลี้ยงหมูหลุมและการใช้วัสดุรองพื้นคอกจากสิ่งเหลือทิ้งทางการเกษตรที่เหมาะสมกับการเลี้ยงหมูหลุมบนพื้นที่สูง พบว่าการใช้กากกาแฟ (กะลา) ในการเป็นวัสดุรองพื้นคอก มีผลดีที่สุดเมื่อเทียบกับแกลบ เศษเหลือทิ้งจากต้นข้าวโพด และรวมวัสดุ (กากกาแฟ+แกลบ+เศษข้าวโพด) เนื่องจากกากกาแฟมีการดูดซับความชื้นได้ดี ย่อยสลายช้าทำให้เกษตรกรไม่ต้องเสียเวลาเติมวัสดุรองพื้นบ่อยเป็นการประหยัดเวลาในการเลี้ยงดูและประหยัดต้นทุนในการหาซื้อวัสดุสำหรับเติมในคอกหมูหลุม ทั้งนี้การใช้วัสดุรองพื้นที่เหมาะสมกับการเลี้ยงหมูหลุมนอกจากจะช่วยทำให้เกษตรกรหรือผู้เลี้ยงได้ประโยชน์จากปุ๋ยคอกแล้ว ยังพบว่าสามารถช่วยลดมลภาวะทางกลิ่น เพิ่มรายได้จากการเลี้ยงหมู และประหยัดเวลาในการจัดการ แต่อย่างไรก็ตามยังมีวัสดุเหลือทิ้งสำหรับการเลี้ยงหมูหลุมบนพื้นที่สูงอีกหลายชนิด เช่น ขี้เลื่อยจากก้อนเห็ดเก่า กิ่งไม้ เศษไม้ ใบไม้แห้ง เป็นต้น ที่ยังไม่มีรายงานที่ชัดเจน เกี่ยวกับชนิด ปริมาณ ความถี่ และปริมาณธาตุอาหารในปุ๋ยจากหมูหลุม ดังนั้นจึงควรศึกษาการใช้วัสดุรองพื้นคอกจากสิ่งเหลือทิ้งทางการเกษตรชนิดต่างๆ สำหรับการเลี้ยงหมูหลุมบนพื้นที่สูง

1.2 วัตถุประสงค์

1. ศึกษารูปแบบคอกเลี้ยงหมูหลุมที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง
2. ศึกษาการใช้วัสดุรองพื้นคอกจากสิ่งเหลือทิ้งทางการเกษตร สำหรับการเลี้ยงหมูหลุมบนพื้นที่สูง

